

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 42/05-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. februára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť S., spol. s r. o., K., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 S 22/03 z 30. júna 2003 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. SŽ-o-KS 150/03 zo 16. decembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., spol. s r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 18. februára 2004 doručené podanie S., spol. s r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. K., K., ktoré bolo označené ako „Sťažnosť“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. SŽ-o-KS 150/03 zo 16. decembra 2003.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«Rozhodnutím Katastrálneho úradu v Ž., Správa katastra Ž., sp. zn. V 5579/02 zo dňa 19. 12. 2002 bol povolený vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným LV č. 5853 pre k. ú. Ž. ako pozemky parc. č. 7015/4, 7015/30 a sklad na parc. č. 7015/4 v prospech obchodnej spoločnosti Ž. s. r. o. P.

Žalobou zo dňa 5. 2. 2003 sa sťažovateľ v súlade s druhou hlavou piatej časti Občianskeho súdneho poriadku na Krajskom súde v Žiline domáhal preskúmania hore uvedeného rozhodnutia, nakoľko má za to, že ním bol ukrátený na svojich právach...

V žalobe sťažovateľ jasne poukázal na viaceré zásadné pochybenia, v ktorých vidí nezákonnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Krajský súd však uznesením sp. zn. 10 S 22/03 zo dňa 30. 6. 2003 konanie vo veci zastavil...

Sťažovateľ proti uvedenému uzneseniu podal na Najvyššom súde SR odvolanie, v ktorom poukázal na špekulatívnosť výkladu zákona prezentovaného Krajským súdom v Žiline, ktorý je v zjavnom rozpore s princípmi právneho štátu, Ústavou SR a nemá oporu ani v doterajšej súdnej praxi...

Aj Najvyšší súd SR sa však stotožnil s názorom Krajského súdu v Žiline a uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil...

Uznesenie Najvyššieho súdu SR bolo sťažovateľovi doručené a tým nadobudlo právoplatnosť dňa 19. 1. 2004, z čoho vyplýva, že táto sťažnosť je podaná v zákonnej lehote.

Predmetnými uzneseniami sa v podstate prezentuje názor, že rozhodnutia, ktorými katastrálne úrady povolia vklad vlastníckeho práva nie sú preskúmateľné súdom. Vychádzajúc z toho záveru bolo konanie vo veci zastavené...

Výpočet rozhodnutí správnych orgánov, ktoré nepodliehajú preskúmvacej právomoci súdu je obsiahnutý v § 248 O. s. p. Rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva však medzi ne nepatrí. Z tohto pohľadu sa javí rozhodnutie Najvyššieho súdu SR o to zarážajúcejším, keď nerešpektuje ani svoju vlastnú judikatúru, ktorú reprezentuje rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 4. 2002, sp. zn. 6 SŽ 196/01 publikovaný v Zbierke

stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 2/2003. Dotknutým rozsudkom totiž Najvyšší súd SR vyslovil, že „právomoc súdov v správnom súdnictve na preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov verejnej správy podľa § 247 ods. 1 a nasl. O. s. p. je daná aj v prípade, že takéto rozhodnutie je preskúmateľné súdom v správnom súdnictve. V jeho odôvodnení sa ďalej výslovne uvádza: „Ustanovenie § 248 O. s. p. vymedzuje negatívne rozhodnutia správnych orgánov, ktoré súdy nepreskúmajú. Za týchto okolností, ak zákon taxatívne vymedzuje, kedy súd nemôže preskúmať rozhodnutia správnych orgánov, sú ostatné rozhodnutia takýchto orgánov preskúmateľné, ak spĺňajú podmienky ustanovenia § 244 ods. 3 a § 247 ods. 1 O. s. p. Iný postup by bol v rozpore so zásadou zákazu denegatio iustitiae – odoprením spravodlivého súdu – ktorý zohľadňuje aj Ústava Slovenskej republiky v čl. 46. ... Napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu však nie je v súlade s názorom uvedeným vyššie, práve naopak, v konfrontácii s ním je vlastne ukázkovým príkladom odmietnutia spravodlivosti.»

Na základe výzvy ústavného súdu, ktorá bola doručená sťažovateľke 26. mája 2004, sťažovateľka upresnila a doplnila svoju sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 3. júna 2004.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 10 S 22/03 zo dňa 30. 6. 2003 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Sž-o-KS 150/03 zo dňa 16. 12. 2003 porušené bolo.

Ústavný súd zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 10 S 22/03 zo dňa 30. 6. 2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Sž-o-KS 150/03 zo dňa 16. 12. 2003 a vracia vec Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinné nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom SR na bankový účet JUDr. R. K. – advokát, so sídlom K... do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o takých sťažnostiach, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta uznesenie Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 S 22/03 a uznesenie najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. SŽ-o-KS 150/03.

1. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu ústavný súd uvádza, že sťažovateľka mala k dispozícii riadny opravný prostriedok, odvolanie, ktorý aj využila. Z uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu má právomoc rozhodovať iný súd (najvyšší súd), čo v súlade s dikciou čl. 127 ods. 1 ústavy „ak o ochrane týchto práv slobôd nerozhoduje iný súd“ nezakladá právomoc ústavného súdu. Z toho dôvodu ústavný súd v časti namietajúcej uznesenie krajského súdu odmietol sťažnosť sťažovateľky pre nedostatok svojej právomoci.

2. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu označeného

základného práva pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo.

Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti domáhala zrušenia uznesenia najvyššieho súdu, keď namietala, že postupom najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu krajského súdu bolo porušené jej právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Sťažovateľka videla porušenie tohto svojho práva v tom, že *„Nepreskúmanie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu zákonom ustanoveným postupom a zastavením konania bez prejednávania veci samej, má za následok odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae) a popretie základného práva žalobcu na súdne rozhodnutie ako jednu z požiadaviek právnej istoty“*.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu. Tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Táto povinnosť všeobecného súdu vzniká len vtedy, ak ten, kto požaduje súdnu ochranu, splnil všetky podmienky, ktoré zákon vyžaduje na poskytnutie súdnej ochrany (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Ak niekto žiada o súdnu ochranu v správnom súdnictve, ale nesplní podmienky vyžadované na jej poskytnutie, je všeobecný súd nútený odmietnuť súdnu ochranu napríklad zastavením konania, odmietnutím opravného prostriedku a podobne.

Krajský súd uznesením sp. zn. 10 S 22/03 z 30. júna 2003 zastavil konanie pred správnym súdom a odôvodnil svoje rozhodnutie tak, že sťažovateľ sa domáhal preskúmania takého rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktoré takému prieskumu nepodlieha podľa § 31 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“). Toto uznesenie bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu potvrdené ako vecne správne v podstate z rovnakých dôvodov, z ktorých vychádzalo uznesenie krajského súdu, keď najvyšší súd uviedol:

„Napadnutým uznesením zastavil súd prvého stupňa konanie, pretože žalobca napadol rozhodnutie o vklade do katastra, ktoré preskúmaniu nepodlieha vzhľadom k tomu,

že ustanovenie § 31 ods. 6 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností v platnom znení vylučuje podanie akéhokoľvek opravného prostriedku proti rozhodnutiu o povolení vkladu.

... Keďže katastrálny zákon umožňuje domáhať sa preskúmania iba rozhodnutia v prípade zamietnutia návrhu na vklad práva k nehnuteľnosti, podľa názoru krajského súdu sa žalobca môže domáhať ochrany iba cestou občianskoprávneho konania pred sporovým súdom.“

Najvyšší súd odôvodnil svoje uznesenie ďalej poukázaním na to, že napadnuté rozhodnutie o vklade práva k nehnuteľnosti do katastra je vylúčené zo súdneho prieskumu aj preto, že zistenie, či došlo alebo nedošlo k platnému nadobudnutiu vlastníckeho práva, patrí do kompetencie súkromnoprávneho súdnictva (§ 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd potvrdil zastavujúce uznesenie krajského súdu po zistení, že sťažovateľka požiadala o súdnu ochranu v správnom súdnictve, avšak bez toho, aby splnila na jej poskytnutie zákonom predpísané podmienky a predpoklady podľa čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy (§ 31 ods. 6 katastrálneho zákona). Takéto rozhodnutie najvyššieho súdu nemôže byť vo vecnej súvislosti s porušením základného práva na súdnu ochranu, a preto je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Za iné právne prostriedky považuje ústavný súd aj možnosť účastníka požiadať o súdnu ochranu v inom type konania, než je typ konania, v ktorom tvrdí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu. Takýto návrh ústavný súd považuje vtedy za iný účinný právny prostriedok ochrany základného práva, ak sa ním objektívne môže

dosiahnuť cieľ sledovaný aj iným návrhom alebo žalobou, prípadne procesným úkonom účastníka.

Cieľom návrhu sťažovateľky v správnom súdnictve bolo v posudzovanej veci zvrátiť zmenu vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, t. j. znovu nadobudnúť vlastnícke právo. Takýto cieľ možno v konaní pred všeobecným súdom dosiahnuť aj žalobou o určenie vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku alebo iným druhom vlastníckej žaloby, ktorá má základ vo vyriešení otázky platnosti predchádzajúceho prevodu vlastníckeho práva (§ 34 a nasl. a § 123 a nasl. Občianskeho zákonníka).

Preto ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol aj z dôvodu jej neprípustnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2005